

ЗАКОН

о санитарном надзору

„Службени гласник РС”, број 125 од 22. новембра 2004.

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређују се послови санитарног надзора, начин и поступак вршења санитарног надзора, одређују се области и објекти који подлежу санитарном надзору и санитарни услови које ти објекти морају испуњавати, као и овлашћења, права и дужности санитарних инспектора у поступку санитарног надзора.

Послови санитарног надзора

Члан 2.

Санитарни надзор је инспекцијски надзор над применом закона, других прописа и општих аката и над спровођењем прописаних мера, у областима које подлежу санитарном надзору, укључујући и контролу испуњености прописаних санитарно-техничких и хигијенских услова (у даљем тексту: санитарни услови) које морају да испуне објекти, просторије, постројења, уређаји, намештај, опрема и прибор, наменска превозна средства и лица која подлежу санитарном надзору, са циљем заштите здравља становништва.

Санитарни надзор из става 1. овог члана је и здравствени надзор над животним намирницама и предметима опште употребе у производњи и промету, у складу са законом.

Санитарни надзор је и здравствени надзор на граници и другим местима у којима се врши царинење над животним намирницама и предметима опште употребе који се увозе, као и санитарни надзор на граници над путницима, њиховим стварима и саобраћајним средствима у међународном саобраћају, у складу са посебним законима, потврђеним међународним уговорима и међународним санитарним конвенцијама.

Члан 3.

Санитарни надзор из члана 2. овог закона врши министарство надлежно за послове здравља (у даљем тексту: Министарство), преко санитарних инспектора, у оквиру делокруга утврђеног законом.

Санитарни надзор из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона на територији аутономне покрајине, као поверени посао, врши покрајински орган управе надлежан за послове здравља преко санитарних инспектора.

Члан 4.

Санитарни инспектори обављају послове санитарног надзора самостално, на основу овлашћења утврђених овим законом.

У обављању послова из става 1. овог члана санитарни инспектори могу предузимати и друге мере и радње у оквиру права и дужности утврђених посебним законима.

Члан 5.

Послови санитарног надзора су послови од општег интереса за Републику.

II. ОБЛАСТИ КОЈЕ ПОДЛЕЖУ САНИТАРНОМ НАДЗОРУ

Члан 6.

Области које подлежу санитарном надзору, у смислу овог закона јесу:

- 1) област заштите становништва од заразних болести;
- 2) област здравствене исправности животних намирница и предмета опште употребе у производњи, промету и увозу;
- 3) област јавног снабдевања становништва водом за пиће.

Члан 7.

Санитарни надзор, у областима које подлежу санитарном надзору, обухвата инспекцијски надзор:

- 1) објекта и његовог непосредног окружења;

2) унутрашњег простора и просторија у погледу њихове грађевинске целине, међусобне функционалне повезаности и хигијенског стања;

3) постројења, уређаја, намештаја, опреме и прибора;

4) сировина, полупроизвода и готових производа животних намирница и предмета опште употребе у производњи и промету, као и сировина, полупроизвода и готових производа животних намирница и предмета опште употребе који се увозе ради стављања у промет на домаћем тржишту или који се привремено увозе или извозе ради прераде, дораде и обраде;

5) лица запослених на одређеним пословима у објектима који подлежу санитарном надзору (у даљем тексту: запослена лица) и других лица која у складу са законом којим се уређује област заштите становништва од заразних болести, подлежу санитарном надзору и обавезним здравственим прегледима на прописан начин;

6) наменских превозних средстава и њихове опреме, у складу са законом.

Под наменским превозним средствима, утврђеним у ставу 1. тачка 6) овог члана, подразумевају се:

(1) средства за превоз животних намирница и предмета опште употребе;

(2) средства за превоз путника у јавном саобраћају;

(3) санитарска превозна средства, и

(4) превозна средства регистрована за пренос умрлих лица.

Објекти који подлежу санитарном надзору

Члан 8.

Објекти који подлежу санитарном надзору, у смислу члана 7. став 1. тачка 1) овог закона јесу објекти у којима се обавља:

1) здравствена делатност;

2) делатност производње и промета животних намирница и предмета опште употребе;

3) делатност јавног снабдевања становништва водом за пиће;

4) угоститељска делатност;

5) делатност пружања услуга одржавања хигијене, неге и улепшавања лица и тела и немедицинских естетских интервенција којима се нарушава интегритет коже;

6) делатност социјалне заштите;

7) васпитно-образовна делатност;

8) делатност културе, физичке културе, спорта и рекреације;

9) делатност јавног саобраћаја, и

10) други објекти одређени законом.

Члан 9.

Правна лица, организације и предузетници који обављају делатност у објектима који подлежу санитарном надзору, дужни су да пре почетка обављања делатности у тим објектима, обезбеде прописане опште, односно опште и посебне санитарне услове.

Министар надлежан за послове здравља прописује опште санитарне услове које морају да испуне сви објекти који подлежу санитарном надзору, као и посебне санитарне услове које морају да испуне објекти утврђени у члану 8. тач. 1) до 5) овог закона.

Члан 10.

Правна лица, организације и предузетници који обављају делатност у објектима који подлежу санитарном надзору, дужни су да пре почетка обављања делатности, поред услова утврђених у члану 9. став 1. овог закона, обезбеде и хигијенске услове који се односе на запослена лица.

Министар надлежан за послове здравља прописује хигијенске услове из става 1. овог члана.

Члан 11.

Правна лица, организације, предузетници и физичка лица која обављају делатност у објектима који подлежу санитарном надзору, дужни су да у погледу хигијенског стања објекта, у току коришћења тог објекта, одржавају хигијену у објекту и његовом непосредном окружењу, одржавају хигијену просторија, постројења, уређаја,

намештаја, опреме, прибора, наменских превозних средстава, хигијену радне одеће и обуће запослених лица и предузимају друге хигијенске мере у циљу заштите здравља становништва, у складу са законом.

Радна одећа и обућа из става 1. овог члана не може се користити ван радног места.

Члан 12.

Правна лица, организације и предузетници могу да обављају делатности утврђене у члану 8. тач. 1) до 10) овог закона, само у објекту који испуњава прописане опште, односно опште и посебне санитарне услове и у којем су обезбеђени хигијенски услови који се односе на запослена лица.

Лица која обављају делатности утврђене у члану 8. став 1. тач. 1) до 5) овог закона морају испуњавати хигијенске услове у погледу радне одеће и обуће и личне хигијене запослених.

Министар надлежан за послове здравља прописује ближе услове из става 2. овог члана.

Контролу испуњености услова утврђених у ст. 1. и 2. овог члана, као и контролу хигијенског стања објеката који подлежу санитарном надзору, санитарни инспектор врши у поступку редовног санитарног надзора.

III. ОВЛАШЋЕЊА, ПРАВА И ДУЖНОСТИ САНИТАРНОГ ИНСПЕКТОРА

Члан 13.

У вршењу санитарног надзора у објектима који подлежу санитарном надзору, санитарни инспектор у прописаном поступку, може узети узорке животних намирница, предмета опште употребе и воде за пиће ради лабораторијског испитивања њихове здравствене исправности; брисеве са руку запослених лица, постројења, уређаја, намештаја, опреме и прибора за обављање делатности која подлеже санитарном надзору ради лабораторијског испитивања њихове хигијенске исправности, као и узорке стерилисаног материјала и стерилисаних инструмената ради утврђивања њихове стерилности.

Услове хигијенске исправности руку запослених лица, постројења, уређаја, намештаја, опреме и прибора за обављање делатности која подлеже санитарном надзору, поступак и начин узимања брисева ради лабораторијског испитивања њихове хигијенске исправности и узорака стерилисаног материјала и стерилисаних инструмената ради утврђивања њихове стерилности, као и врсте лабораторијских испитивања ради утврђивања хигијенске исправности из става 1. овог члана, прописује министар надлежан за послове здравља.

Трошкове лабораторијских испитивања настале у поступку утврђивања хигијенске исправности руку запослених лица, постројења, уређаја, намештаја, опреме и прибора за обављање делатности која подлеже санитарном надзору, као и у поступку утврђивања стерилности стерилисаног материјала и стерилисаних инструмената, сноси правно лице, организација или предузетник који обавља делатност у објекту у којем су узети брисеви, односно узорци.

Лабораторијска испитивања у поступцима из става 3. овог члана врше здравствене установе и други облици обављања здравствене делатности који испуњавају прописане услове за вршење лабораторијских испитивања у области микробиологије, у складу са законом.

Члан 14.

У области заштите становништва од заразних болести санитарни инспектор овлашћен је да врши надзор над спровођењем прописаних мера ради спречавања појаве, сузбијања, елиминације и искорењивања заразних болести, као и да предузима друге мере и радње одређене посебним законом којим се уређује та област.

Члан 15.

Санитарни инспектор овлашћен је да по захтеву странке изда акт потребан за спровођење поступка ископавања, превоза и преношења умрлих лица, на начин и под условима утврђеним посебним законом.

Члан 16.

У поступку израде урбанистичких планова, санитарни инспектор на захтев надлежног органа управе, доставља опште и посебне санитарне услове који се односе на објекте који подлежу санитарном надзору и који су са аспекта заштите здравља становништва од значаја за изградњу објеката и уређење простора за који се план припрема, као и опште, односно опште и посебне санитарне услове потребне за издавање акта о урбанистичким условима у складу са посебним законом.

Члан 17.

У вршењу санитарног надзора над објектима који подлежу санитарном надзору, у поступцима изградње, односно реконструкције тих објеката, санитарни инспектор утврђује да ли је идејни пројекат усклађен са изводом из урбанистичког плана, односно са актом о урбанистичким условима којима су утврђени општи, односно општи и посебни санитарни услови, и даје санитарну сагласност на идејни пројекат за:

- 1) објекте у којима се обавља здравствена делатност;
- 2) објекте за јавно снабдевање становништва водом за пиће;

3) објекте за производњу животних намирница путем индустријских постројења и уређаја.

Санитарни инспектор утврђује да ли су објекти из става 1. тач. 1) до 3) овог члана изграђени, односно реконструисани у складу са санитарним условима утврђеним у идејном пројекту на који је дата санитарна сагласност и даје санитарну сагласност за коришћење објекта.

Члан 18.

Правна лица, организације и предузетници који ће делатност обављати у новоизграђеним, односно реконструисаним објектима утврђеним у члану 17. став 1. тач. 1) до 3) овог закона, дужни су да, пре почетка обављања те делатности, прибаве санитарну сагласност на идејни пројекат и санитарну сагласност за коришћење објекта ради обављања одређене делатности.

У поступку санитарног надзора над објектима утврђеним у члану 17. став 1. тач. 1) до 3) овог закона, санитарни инспектор овлашћен је да изврши и контролу прибављених санитарних сагласности из става 1. овог члана и предузме мере у складу са овим и другим посебним законом.

Санитарна сагласност за коришћење објекта представља један од доказа о испуњености прописаних услова, на основу којих надлежни орган издаје употребну дозволу.

Члан 19.

Санитарне сагласности из члана 17. овог закона санитарни инспектор издаје на захтев странке.

Министар надлежан за послове здравља прописује који се докази прилажу уз захтев странке за издавање санитарне сагласности на идејни пројекат, односно санитарне сагласности за коришћење објекта.

Члан 20.

Трошкове настале у поступку санитарног надзора на захтев странке сноси подносилац захтева.

Министар надлежан за послове здравља прописује начин утврђивања и висину трошкова из става 1. овог члана.

Члан 21.

Послове санитарног надзора утврђене у чл. 13. до 18. овог закона, на територији аутономне покрајине, као поверене послове, врши покрајински орган управе надлежан за послове здравља преко санитарних инспектора.

Члан 22.

Државни органи, правна лица и друге организације дужни су да санитарном инспектору пружају стручну помоћ, да сарађују у вршењу санитарног надзора и да стављају на располагање све податке потребне за вршење тог надзора.

Члан 23.

Правна лица, организације, предузетници и физичка лица чија делатност, објекти, наменска превозна средства, запослена лица, производи, постројења, уређаји, намештај, опрема и прибор подлежу санитарном надзору, дужни су да санитарном инспектору омогуће приступ у пословне просторије, несметано обављање санитарног надзора и узимање потребних узорака, односно брисева који подлежу прописаним лабораторијским испитивањима, као и да на захтев санитарног инспектора, пруже сва обавештења и податке потребне за вршење санитарног надзора.

Члан 24.

Послове санитарног инспектора може да обавља: доктор медицине са специјализацијом из епидемиологије или хигијене, доктор медицине, дипломирани инжењер технологије (прехранбеног одсека), дипломирани инжењер архитектуре, дипломирани грађевински инжењер (одсек за планирање и грађење насеља и одсек за хидротехнику) и дипломирани просторни планер.

Поједине мање сложене послове санитарног инспектора може да обавља и виши санитарни техничар.

Лица из ст. 1. и 2. овог члана могу да обављају послове санитарног инспектора под условом да имају најмање три године радног искуства у струци, положен стручни испит за рад у органима управе и да испуњавају и друге услове прописане законом.

Министар надлежан за послове здравља, у зависности од сложености и обима појединих послова санитарног надзора, посебним актом којим се уређује организација и систематизација радних места у Министарству, утврђује послове санитарног инспектора које могу да обављају лица из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 25.

Послове санитарног инспектора, у складу са овим законом, могу да обављају и лица са високом школском спремом другог образовног профила стеченом до дана ступања на снагу овог закона, ако на дан ступања на снагу овог закона обављају послове санитарног инспектора.

Члан 26.

У обављању послова санитарног надзора, санитарни инспектор мора имати легитимацију којом се доказује својство инспектора.

За време обављања послова санитарног и здравственог надзора на граници или у другим местима у којима се врши царињење, санитарни инспектор поред легитимације утврђене у ставу 1. овог члана, мора имати и знак којим се доказује својство санитарног инспектора на граници.

Санитарни инспектор обавља послове санитарног надзора у прописаном службеном оделу.

Министар надлежан за послове здравља прописује образац и садржину легитимације и изглед знака и службеног одела санитарног инспектора, начин њиховог издавања, као и начин вођења евиденције о издатим легитимацијама и знацима санитарних инспектора.

Права и дужности санитарног инспектора

Члан 27.

У вршењу санитарног надзора санитарни инспектор има право и дужност да:

1) забрани коришћење објекта или дела објекта у којем се обавља делатност која подлеже санитарном надзору, ако пре почетка обављања те делатности у објекту нису обезбеђени општи и посебни санитарни услови, док се ти услови не обезбеде;

2) забрани коришћење објекта или дела објекта који подлеже санитарном надзору, просторија, постројења, уређаја, намештаја, опреме и прибора, наменских превозних средстава, ако постоје хигијенски недостаци који битно угрожавају здравље људи, док се не отклоне утврђени недостаци;

3) забрани коришћење објекта или дела објекта у којем се обавља здравствена делатност, делатност јавног снабдевања становништва водом за пиће или делатност производње животних намирница путем индустријских постројења и уређаја, ако пре почетка обављања те делатности није прибављена санитарна сагласност на идејни пројекат и санитарна сагласност за коришћење објекта;

4) нареди отклањање недостатака због којих постоји опасност по здравље људи, а који се односе на прописане опште и посебне санитарне услове, хигијенско стање у објекту и његовом непосредном окружењу, унутрашњи простор, просторије и њихову грађевинску целину и међусобну функционалну повезаност, унутрашње уређење, постројења, уређаје, намештај, опрему и прибор, наменска превозна средства, у остављеном року;

5) забрани коришћење објекта или дела објекта, просторија, постројења, уређаја, намештаја, опреме и прибора, наменских превозних средстава, ако утврђени недостаци нису отклоњени у остављеном року, до отклањања недостатака;

6) нареди отклањање недостатака који се односе на хигијенске услове које морају да испуне лица запослена у објектима који подлежу санитарном надзору;

7) нареди друге мере и предузме друге радње, у складу са законом;

8) обавести други орган ако постоје разлози за предузимање мера за које је тај орган надлежан, као и да поднесе пријаву надлежном органу за учињено кривично дело или привредни преступ, односно да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка.

Мере из става 1. тач. 1) до 7) овог члана, према правним лицима, организацијама, предузетницима и физичким лицима налажу се решењем санитарног инспектора у управном поступку.

Члан 28.

Правна лица, организације, предузетници и физичка лица дужни су да поступе по решењу санитарног инспектора у року одређеном тим решењем.

Предузимање изузетно хитних мера ради отклањања непосредне опасности по живот и здравље људи, санитарни инспектор може наредити и усменим решењем, у складу са законом.

Решење из става 2. овог члана мора се унети у записник о извршеном санитарном надзору.

Члан 29.

Против решења санитарног инспектора може се изјавити жалба у року од осам дана од дана достављања решења.

Жалба не одлаже извршење решења.

По жалби против првостепеног решења санитарног инспектора решава министар надлежан за послове здравља.

Решење из става 3. овог члана коначно је.

Члан 30.

Правно лице, организација и предузетник могу поново обављати делатност у објекту или делу објекта који подлеже санитарном надзору, за који је изречена мера забране коришћења, ако су у објекту или делу објекта отклоњени утврђени недостаци.

Члан 31.

Ако је у поступку санитарног надзора, санитарни инспектор наредио меру утврђену у члану 27. став 1. тач. 1) до 3) и тачки 5), обезбеђивање наређене мере врши се стављањем видне ознаке „затворено по решењу санитарног инспектора“, или стављањем службеног печата за отисак у воску на врата главног улаза у објекат.

Ознака или службени печат из става 1. овог члана може се уклонити са објекта тек кад санитарни инспектор записником констатује да су претходно отклоњени недостаци због којих је наређена мера забране коришћења објекта.

Члан 32.

Санитарни инспектори дужни су да воде евиденције о свом раду, броју и стању објеката који подлежу санитарном надзору и да о томе Министарству подносе прописане периодичне извештаје.

Министар надлежан за послове здравља прописује начин вођења евиденција и извештаја из става 1. овог члана, као и начин њиховог подношења.

Члан 33.

Министарство се стара о организацији и унапређивању рада санитарних инспектора, као и о стручном усавршавању санитарних инспектора.

Послове из става 1. овог члана на територији аутономне покрајине врши покрајински орган управе надлежан за послове здравља.

IV. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Прекршаји

Члан 34.

Новчаном казном од 400.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице и организација ако:

1) пре почетка обављања делатности, у објекту који подлеже санитарном надзору, не обезбеди прописане опште, односно опште и посебне санитарне услове (члан 9. став 1);

2) за новоизграђени, односно реконструисани објекат у којем се обавља здравствена делатност, делатност јавног снабдевања становништва водом за пиће и делатност производње животних намирница путем индустријских постројења и уређаја, пре почетка обављања те делатности не прибави санитарну сагласност на идејни пројекат и санитарну сагласност за коришћење објекта (члан 18. став 1).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, новчаном казном од 20.000 до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и предузетник, новчаном казном од 200.000 до 500.000 динара.

Члан 35.

Новчаном казном од 250.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај правно лице и организација ако:

1) обавља делатност у објекту који подлеже санитарном надзору, а који не испуњава прописане опште, односно опште и посебне санитарне услове и у којем нису обезбеђени хигијенски услови који се односе на запослена лица (члан 12. став 1);

2) не омогући санитарном инспектору приступ у пословне просторије, несметано обављање санитарног надзора и узимање потребних узорака, односно брисева који подлежу лабораторијским испитивањима, као и ако на захтев санитарног инспектора не пружи сва обавештења и податке потребне за вршење санитарног надзора (члан 23);

3) не поступи по решењу санитарног инспектора којим се налаже нека од мера утврђених у члану 27. став 1. тач. 1) до 7), на начин и у року утврђеним тим решењем (члан 28. став 1);

4) отпочне обављање делатности у објекту или делу објекта који подлеже санитарном надзору за који је изречена мера забране коришћења објекта или дела објекта, а не отклони недостатке утврђене решењем санитарног инспектора (члан 30);

5) са обележеног објекта, неовлашћено уклони ознаку или службени печат за отисак у воску којима се обезбеђује мера забране коришћења објекта или дела објекта (члан 31).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, новчаном казном од 15.000 до 30.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и предузетник, новчаном казном од 100.000 до 300.000 динара.

За прекршај из става 1. тач. 2), 3) и 5) овог члана казниће се и физичко лице, новчаном казном од 10.000 до 20.000 динара.

Члан 36.

Новчаном казном од 150.000 до 300.000 динара казниће се за прекршај правно лице и организација ако:

1) пре почетка обављања делатности не обезбеди хигијенске услове који се односе на запослена лица (члан 10. став 1);

2) у погледу хигијенског стања објекта, у току коришћења објекта не одржава хигијену у објекту и његовом непосредном окружењу, не одржава хигијену просторија, постројења, уређаја, намештаја, опреме, прибора, наменских превозних средстава, хигијену радне одеће и обуће запослених лица и ако не предузима друге хигијенске мере у циљу заштите здравља становништва, у складу са законом (члан 11).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, новчаном казном од 10.000 до 30.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и предузетник, новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара.

Члан 37.

Новчаном казном у износу од 5.000 динара на лицу места казниће се за прекршај физичко лице запослено у правном лицу, организацији и радњи ако:

1) не одржава хигијену објекта и његовог непосредног окружења, хигијену просторија, постројења, уређаја, намештаја, опреме, прибора, наменских превозних средстава, хигијену радне одеће и обуће запослених лица и ако не предузима друге хигијенске мере у циљу заштите здравља становништва, у складу са законом (члан 11. став 1);

2) радну одећу и обућу користи ван радног места (члан 11. став 2);

3) не испуњава хигијенске услове у погледу радне одеће и обуће и личне хигијене запослених (члан 12. став 2).

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 38.

Подзаконске акте из члана 9. став 2, члана 10. став 2, члана 12. став 3, члана 13. став 2, члана 19. став 2, члана 20. став 2, члана 26. став 4. и члана 32. став 2, министар надлежан за послове здравља донеће у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења подзаконских аката из става 1. овог члана примењиваће се подзаконски акти донети на основу Закона о санитарном надзору („Службени гласник РС”, бр. 34/94 и 25/96), ако нису у супротности са овим законом.

Члан 39.

Решавање у предметима по захтеву странака за издавање санитарних сагласности поднетих до дана ступања на снагу овог закона, наставиће се по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 40.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о санитарном надзору („Службени гласник РС”, бр. 34/94 и 25/96).

Члан 41.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.